

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

II. De variis Homicidij speciebus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

sione, in ipso inuasionis actu licet, vt patriæ hostem; at si possessionem Regni adeptus iam sit, publicum iudicium postulat. *Quid de viro in flagrante uxorem occidente?* Peccat planè, sed legibus non punitur: vt minister tamen publicæ potestatis, post latam à iudice sententiam occidere absque peccato posset.

CAPVT II.

De variis Homicidij speciebus.

§. 1.
Homici-
dium
Puni-
tiuum.

1. *Quotnam Homicidij species?* Nouem præcipuas ad numero. Punitiuum, defensiuum, voluntarium sui ipsius, voluntarium aliorum, per Abortum ex ludo, Casuale, ex Duello, ex Bello.

2. *De iustitia Homicidij punitiui differe.* Malefactores possunt occidi, nocturni diurni fures, & alij quicunque malefactores, etiam certò damnandi.

3. *Quid de proscriptis publicè?* A quolibet etiam priuato possunt occidi, intra territorium tamen proscibentis, extra minimè. *Licet ne bannitum occidenti premium proponere?* Licet. *Filij ne ex legitima facultate interfectorum patris aut fratris occidere possunt?* Possunt planè. Porro ante sententiam non datur facultas quemquam occidendi.

4. *An iudex addicere morti potest, quem secretò tantum deliquisse cognouit?* Minimè, nisi eam Respublica facultatem daret. *Dignum morte ex actis, & probatis, potest ne iudex à morte eximere?* Non; Princeps verò in aliquo casu posset.

5. *Quid, si innocens ex actis & probatis nocens apparet dignus morte?* Non potest eum condemnare iudex, Princeps autem deberet ei carcerem aperire.

§. 2.
Homici-
dium
defen-
siuum.

De Homicidio defensiuo quid? Aggressor potest ab aggresso occidi, ad se defendendum cum moderamine inculpatæ tutelæ; quod locum habet etiam si aggressus daret operam rei illicitæ, etiam cum periculo innocentis; eiusque aggressoris mors expeti potest, vt medium suæ necessariæ defensionis.

6. *Præueniri ne aggressor potest aliquando?* Potest, vt etiam insidiator. *Tenetur ne aggressus cum dedecore fuzere?* Minimè. *Potest ne pratermittere defensionem?* In aliquibus casibus potest, at ferè nunquam tenetur. *Licet ne aggressorem occidere*

pro

Examen VII. De Homicidio ad Mand. 113

pro defensione rerum mearum? Licet, modo sint res necessaria, vel grauis momenti.

7. Licet ne pro defensione honoris verbis tantum impugnat aggressorem occidere? Minimè; licet tamen si factis impugnetur. Fugit aggressor. Occidere non licebit.

8. Pro defensione castitatis potest ne scæmina violatorem necare? Potest. Pro defensione proximi bonorum, & honoris? Idem affirmo. Num obligatio proximum defendendi cum meo probabili periculo? Non, si defendens priuata sis persona; at obligatus ex iustitia, teneris. Num iuste damnatum teneat pecunia redimere? Minimè teneris.

Homicidij voluntarij sui in suis explica obligationem. Homicidium proprium nunquam licet, nec sui occasiois iusta causa dari vnquam potest; nec etiam pro castitate seruanda. Mutilatio pariter sui ipsius prohibita est; ad vitandum peccatum ea licet.

9. Potest ne quis permittere, imò instare amputari membrum ad seruandam vitam? Potest. Ad occisionem sui videri concurrere? Directè non licet; at permittere licet multis in casibus.

10. Fas ne omittere aliquid, vnde mors sequatur? Maximè, & etiam facere, vnde mors indirectè secuta sit, non autem si directè. Licet ne mihi ministratum haurire venenum? Non; aperire autem os, vt infundatur, licet.

11. Quidnam potest auis gerere ad vitam seruandam? Iuste damnatus potest non fugere è carcere. Ad vitam seruandam peccare non licet. Nec tenetur perferre quoslibet cruciatus quislibet. Membrum abscindi potest, ad seruandam vitam. Etiam licitum, non comedere carnes ex constitutione Religionis, nisi esse extrema necessitas; tunc enim, si fame aliàs esset pereundum, teneretur. Pestis tempore fugere potest, qui ex officio obligatus non est, vt Parochus, Magistratus.

12. Iam Homicidij voluntarij aliorum percurrenda materies. Homicidium ne respectu mandantis est voluntarium? Maximè; at si ante executionem mandatum reuocauit, vel fiat contra mandati formam, non ei imputabitur. Porro ratum habens non efficit actum præteritum voluntarium. Qui de conuente? Voluntariè concurrat. De adiuuante? Etiam si intendit homicidium, dicitur ei voluntarium. De non impediente? Tunc dicitur voluntariè concurrere, cum haberet illius intentionem.

13. Mors obueniens alteri ex meo maleficio tribuitur ne mea voluntari? Non, nisi ea intentione actum sit, vt ea obueneret: etiam si alioqui aduertatur securura. Nec satis est dam-

H AUIA

S. 3.
Homicidij voluntarium.

num sola voluntate intendi; sed necesse etiam, ut hæc actio exterior soleat esse causa talis damni.

14. *Mors secuta est ex tuo animanti: imputabitur tibi? Si graui mea negligentia secuta est, mihi iure imputabitur: secus si non fuit in diligentia defectus; & quoties culpa abest, in conscientia minimè tenemur.*

§. 4.
Abortus

15. *Per Abortum Homicidium explana? Porro Abortus homicidium est imperfectum; eiusque procuratio mortale peccatum semper est; si foetus autem animatus sit, excommunicatio, & irregularitas incurritur.*

16. *Num liceat aliquando abortum procurare? Directè nunquam, siue animatus siue inanimatus sit foetus; indirectè si non animatus aliquando licet, scilicet ad vitam, tuendam, non tamen ad vitandam infamiam, vel periculum vitæ ex criminis manifestatione.*

§. 5.
Homicidium per ludum.

17. *De Homicidio per ludum disquiramus: efficit ne ludus homicidium voluntarium? Ludus, ex quo frequenter mors sequi solet, voluntariè assumptus efficit etiam homicidium voluntarium, si prohibita alicubi agitatio taurorum. Quæ probabiliter indicat fore, ut superetur à fera, non potest se tali periculo exponere, secus qui iam experimento didicit magna se peritia pollere. Funambulorum exercitamenta ideo prohibita, nec iniqua sunt, quia licet artifices huiusmodi luditantes præcipitari assolent, sed magna dexteritate pollentes remotum maximè periculum iustans aspiciunt.*

§. 6.
Homicidium casuale.

18. *De casuali homicidio agendum: quidnam tale homicidium? Quod præter intentionem agentis accidit: duplex planè, vnum omnimodo casuale in se ipso, & in sua causa: alterum in se ipso tantum, at in sua causa voluntarium aliquo modo est. Quod omninò casuale est, peccatum non est, quia nullo modo voluntarium; cum autem in sua causa voluntarium est, seu ob culpabilem negligentiam, seu quia in opere periculoso sufficiens cautio adhibita non fuit, tunc delinqui poterit grauius aut leuius iuxta voluntarij actus grauitatem.*

19. *Num ad restitutionem teneatur, qui casualis homicidij author est? Minimè, quando omnino casuale est; secus si non sit casualis omnino; tenetur enim restituere iuxta culpæ proportionem.*

20. *Quonam modo dignoscemus culpa grauitatem. Regulas ad tam necessariam materiam exhibeo. Prima est, Dans operam rei licitæ, si mors præter intentionem sequatur, peccat magis, vel minus iuxta negligentiam maiorem, vel mino-*

rem, quam adhibuit, ne mors sequeretur. Secunda, Dans operam rei illicitæ, ex qua præter intentionem secutum est homicidium, plus, aut minus peccat, prout maior, aut minor fuit negligentia, vel maius, aut minus periculum occisionis in illo actu. Tertia, Qui omittit aliquid, ad quod ex iustitia tenebatur, si ex hac omissione sequatur mors alterius, peccat tantum pro malitia omissionis. Quarta, si omisso est rei, ad quam ex charitate obligatur, si ex hoc sequatur alterius mors, peccat iuxta omissionis qualitatem.

21. *Quandam in Confessione homicidij culpabilis explicandum?* Personæ equidem & ratione status Clericalis; & ratione carnalis coniunctionis; & ratione dignitatis Episcopi, aut Cardinalis, ob excommunicationem in Bulla Cæ-næ reservatam; & ratione protectionis particularis, venientium ad Curiam, ob eandem causam; ratione damni secuti, ut ex occisione alieni serui. Porro circumstantiæ exprimendæ tres, loci, sociorum, & temporis ob numerum.

22. *De Homicidio ex Duello quidnam?* Duellum quidem §. 7.
est bellum duorum, pugna scilicet duorum ex condicto. *Homici-*
diu ex
duello.
Quisnam sit ob causus? Ob sex præcipuè. 1. Ad purgationem.
2. Ad ostentationem virium. 3. Ad terminationem litis. 4. Ad
euitandam ignominiam. 5. Ad defensionem propriæ vitæ. 6.
Ad maius malum euitandum.

23. *Quandam licitum duellum huiusmodi?* Ad debilitandum hostem: & ad terminandam litem solùm, cum aliàs per fraudem innocens opprimendus esset; & ad vitam defendendam in aggressionem licet, non alia ratione. Profectò ad purgationem, & ostensionem virium, ad litis terminationem, ad honoris defensionem, & ad euitandum maius malum siue sit vindicatum, siue defensuum, illicitum omnino esse affirmo: fateor tamen licere, cum bellum in duellum resolveretur.

24. *Indica duelli pœnas?* Pro Clericis ultra excommunicationem, est etiam imposita suspensio; pro laicis, & omnibus excommunicatio, aliæque pœnæ temporales. Omne duellum ex condicto, subiectum est pœnis. Vi Tridentinæ haud est reservata excommunicatio, vi autem aliorum est. Prouocantes ad duellum, effectu non secuto, incidunt in excommunicationem, ut etiam acceptantes, spectantes. Spectatores casu non incurrunt, sed qui ex composito.

25. *De bello denique, homicidioque in eo contingenti disse-*

§. 8. *rendum est. Num bellum est licitum? Sua natura licitum planè*
Ex bel- Quidnam ad eius iustitiam requiritur? Indicendi auctoritas,
lo. iusta causa bellandi, & intentio recta. Iustum quidem est
bellum si tale sit probabiliter, quia ex vtraque parte iustum
ex se esse non potest; potest autem ex ignorantia.

26. *Iustè gerens bellum potest ne accipere bona? Potest,*
etiam innocentium: & mobilia sicut occupantium, iure
gentium.

27. *Num homicidia licent? Omnia quidem licent, quæ ad*
obtinendam iustam compensationem necessaria sunt, vel
ad vindicandam iustè iniuriam, vel ad pacem stabiliendam.
Stratagemata etiam licent in defensiuo. Si iustum sit, etiam
obsides occidi possunt, si fidem hostes fregerint.

28. *Num liceat priuatis militibus pradari, aut agros incen-*
dere, vel domos? Minimè sine licentia Ducis. Licet ne in bello
iniusto occidere? Si aggressiuum sit, non licet; si defensiuum li-
situm est.

29. *Quid in dubio iustitia belli? Militare non licet, si ag-*
gressiuum sit: subditis tamen in dubio licet, si à suo Principe
vocentur. Omnes militantes occidere possunt, ciuitas etiam
tradi diripienda, si victòria aliter obtineri non potest.

30. *An capti in bello serui fiant? Ita planè, modò Christia-*
ni inter Christianos exceptentur.

CAPVT III.

Praxis circa materiam de Homicidio ex Docto-
ribus Societatis.

§. I. 31. *L*icet ne occidere Bannitum? Licet quando Respublica
De Ban- dat cuilibet facultatem. Porrò bannitus non potest
nitis ac ex Filiucij tom. 2. tract. 28. cap. 2. num. 24. sententia extra ter-
Banniti ritorium Principis proscribentis occidi; nisi consensus sal-
occiso- tem tacitus, vel rationabiliter præsumptus illius Principis, in
ne. / cuius territorio inuenitur, interueniret.

32. *Potest ne proditoriè, & per insidias bannitus occidi? Af-*
firmat Molina de Iust. tom. 4. tract. 3. d. 7. num. 1. nec obstat
periculum damnationis illius; quia maior ratio habenda
boni publici, quam particularis, qui prospicere potest salutis
à culpis abstinenda. Num bannitus liceat se inuicem occideri?
Licet ad libertatem, aut præmiu acquirendum; quia com-
muni bono expedit.